

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

В умовах адміністративно-територіальної реформи та децентралізації бюджетних відносин визначальну роль відіграє здійснення якісного бюджетного процесу, особливо на місцевому рівні, що є одним із вагомих чинників соціально-економічного розвитку регіонів. Вдосконалення бюджетного процесу слугує необхідною передумовою забезпечення ефективного управління економічними процесами на державному й місцевому рівнях, якісного надання суспільних благ і послуг населенню. Особливо актуальними постають питання, що стосуються теоретико-організаційних засад здійснення бюджетного процесу.

Реалізація кожної із стадій бюджетного процесу повинна відбуватися на основі встановлених принципів як основоположних засад, що є підґрунтям до формування і організації розробки планових документів, їх успішного виконання відповідно до конкретно визначених завдань учасників бюджетного процесу.

В економічній літературі не сформовано єдиного підходу до складення переліку принципів, які визначають основи організації бюджетного процесу. Відповідно, такі принципи й не визначені Бюджетним кодексом України [1]. Як правило, принципи, наведені у працях вітчизняних науковців, є аналогічними принципам побудови бюджетної системи держави, або ж у інших випадках – їх окреслено згідно етапів бюджетного процесу. Тому, доцільно взяти до уваги підхід В. Г. Дем'янишина до формулювання принципів бюджетного процесу, що ґрунтується на основі принципів бюджетної політики, виходячи із специфіки її реалізації на державному чи місцевому рівнях. Оскільки, процеси як формування, так і виконання бюджетів обов'язково повинні відбуватися із дотриманням окреслених пріоритетів та завдань бюджетної політики

Так, зокрема, для прикладу, вчений виокремлює як узагальнюючі принципи формування бюджетної політики, так і спеціальні принципи, які відображають особливості бюджетного процесу. До них відносяться наступні принципи: єдності теорії і практики; взаємозв'язку; самостійності; об'єктивності; ефективності; соціальної справедливості; гласності, публічності і прозорості. Крім того, аналогічно можуть здійснюватися принципи розвитку, закономірності, зі ставності і порівняльності, історизму, стабільності, директивності, безперервності, повноти, реальності, плановірності і пропорційності, наукової обґрунтованості, демократії, компетентності, гнучкості, системності, пріоритетності, економії, зацікавленості, відповідальності, бюджетного контролю у бюджетному процесі [3, с. 29].

Аналіз принципів бюджетного процесу, які описують у своїх дослідженнях науковці, дає нам змогу виділити та систематизувати

найважливіші з них, ті, які характерні для бюджетного процесу як на державному, так і на місцевому рівні. До таких принципів варто віднести: самостійність, науковість, об'єктивність, ефективність та гласність; відповідальності учасників бюджетного процесу.

Принцип самостійності передусім передбачає законодавчо затверджене право органів державної влади і місцевого самоврядування як учасників бюджетного процесу самостійно розробляти відповідні бюджети, їх затверджувати, виконувати, складати і затверджувати звітність про виконання бюджетів. При цьому основою для реалізації такого принципу мають бути законодавчо визначені доходи бюджетів з відповідними повноваженнями щодо їхнього формування на кожному рівні бюджетної системи. Крім того, самостійність означає право органів державної влади та органів місцевого самоврядування на власний розсуд визначати напрямки використання ресурсів відповідних бюджетів.

Основою принципу науковості є розробка бюджетів та їх виконання відповідно до об'єктивних економічних законів, реальних умов стану економіки, цілей та завдань держави на відповідних етапах її розвитку, в тому числі бюджетної політики як держави, так і регіону. Науковість у бюджетному процесі виявляється у проведенні розрахунків бюджетних показників на основі науково обґрунтованих норм і нормативів [4].

Крім того, доцільно виділити принцип об'єктивності, який означає відображення реального фінансового стану держави та регіонів. Об'єктивний бюджетний процес базується на їхніх наявних можливостях та реальних показниках економічного й соціального розвитку, враховуючи дію економічних законів розвитку.

Принцип ефективності передбачає максимальне досягнення усіх поставлених цілей і завдань усіма учасниками бюджетного процесу з метою забезпечення соціально-економічного розвитку як держави загалом, так і всіх регіонів та територіальних громад.

Принцип гласності означає повну відкритість для суспільства, громадськості, засобів масової інформації здійснення усіх стадій бюджетного процесу, у тому числі щодо висвітлення проблемних питань, наявних розбіжностей у позиціях законодавчих і виконавчих органів влади, а також органів місцевого самоврядування.

Принцип відповідальності учасників бюджетного процесу повністю відповідає одному із принципів побудови бюджетної системи та визначає відповідальність кожного із учасників бюджетного процесу на всіх стадіях за здійснення їхньої діяльності або невиконання покладених на них функцій та завдань.

На нашу думку, саме вказані принципи певною мірою характеризують ті основні засади, які беруться за основу бюджетного процесу. Практичне застосування названих принципів дає змогу забезпечити ефективну організацію бюджетного процесу, у тому числі на місцевому рівні. Саме налагоджений на місцевому рівні бюджетний процес закріплює фінансову самостійність органів місцевого самоврядування, активізує діяльність суб'єктів господарювання на

відповідній території, дозволяє їм розвивати місцеву інфраструктуру, розширювати фінансовий потенціал регіонів, виявляти і використовувати резерви фінансових ресурсів, що розширює можливості місцевих органів влади у більш повному задоволенні громадян якісними суспільними благами і послугами, враховуючи їхні потреби.

Таким чином, визначальним у процесі реалізації бюджетної реформи в Україні є забезпечення належних організаційно-правових засад, від чого залежить досягнення поставленої мети бюджетного процесу – забезпечення як держави, так і окремих регіонів таким обсягом грошових коштів, який необхідний для виконання всіма учасниками бюджетного процесу своїх функцій та стратегічних завдань, чітке та послідовне здійснення усіх його процедур [3].

Література:

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 №2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
2. Дем'янюк А.В. Бюджетний процес в умовах демократичних і ринкових трансформацій: субнаціональний рівень: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / А.В. Дем'янюк. – Тернопіль, 2013. – 20 с.
3. Розвиток бюджетного процесу в умовах економічних перетворень: моногр. / за ред. С.І. Юрія, В.Г. Дем'янишина. – К.: Кондор, 2012. – 376 с.
4. Савчук С.В. Основні принципи організації бюджетного планування / С.В. Савчук // Методологічні проблеми фінансової теорії та практики в умовах проведення системних реформ: зб. матеріалів наук. конф. проф.-викл. складу (Тернопіль, 11 квіт. 2012 р.). – Тернопіль: ТНЕУ, 2012. – С. 101–102.

Практика Катерина Володимирівна

*Студентка групи ФУПОМ-11
Науковий керівник – к.е.н., доцент Шашкевич О.Л.*

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Система охорони здоров'я в Україні давно потребує реформ. Неналежне надання медичної допомоги, що спричинене, в першу чергу, недостатністю фінансування, вразі зменшує тривалість життя наших громадян у порівнянні з більш розвиненими країнами. Тому виникає проблема пошуку альтернативних джерел фінансування сфери охорони здоров'я.

Одним із запропонованих шляхів реформування є розвиток медичного страхування в Україні. Цей сегмент страхового ринку України є надзвичайно малим, що спричинено багатьма чинниками. Його метою є забезпечення достойного рівня медичного обслуговування для населення, що призведе до